

tialis. In primo autē ente non potest reperi ri huiusmodi potentia, quia Deus est primus actus, seu primum actuale ens ergo est et purus actus: ergo repugnat illi admitti talis potentia. Consequenter posterior patet ex terminorum expositione, nam id dicitur esse purum in aliqua ratione, quod non habet admissionem contrarij: cum ergo potentia opponatur actui, quod est compositum ex potentia & actu, non potest dici purus actus. Maior autem propositio satis probata est in superioribus. Minor vero probatur, quia, dato quolibet ente habente permissionem actus & potentia, intelligi potest aliud ens quod sit magis & prior actus, nimirum, si ab illa potentialitate denudetur: ergo quod est primus actus, oportet quod sit etiam purus actus.

IX.
Obiectum.

Dici potest, in hoc discursu æquiuocationem committi, variando à potentia receptiua ad obiectiuam, & è conuerso: nam ex eo quod Deus est primum ac necessarium ens, solum inferri potest esse purum actum, id est, non habentem permissionem potentia obiectiua, nam tota eius essentia, necessaria est. Et hoc recte probatur illa ratione, quia si haberet admissionem talis potentia, illud ens esset prius, magisque necessarium, quod esset purum à tali potentia, imò illud solum posset dici secundum se totum esse ens actum. Ex hoc vero non recte videtur inferri, in tali ente nullā esse compositionem ex potentia receptiua, quia vel committitur æquiuocatio, vel in antecedente sumitur, quod probandum est. Nam si dicatur, Deum esse primum actum, id est, nullam omnino receptiuā potentia in se includentem, hoc ipsum est quod probandum erat. Neque id sequitur ex eo quod Deus est primum ens necessarium, quia etiam si constaret materia & forma, posset intelligi totum illud esse secundum se totum, vel secundum utramque partem, earumque vnionē esse ens necessarium, & actum purum à potentia obiectiua, non vero receptiuā: sicut è conuerso materia dicitur potentia pura, non ab actu entitativo, sed à formali.

X.
Dissoluitur

Respondetur non committi æquiuocationē, sed ex eo quod Deus est primum ens necessarium, & actuale, ipsumque esse per essentiam, inferri esse etiam talem actum, qui in suo essentiali esse non includat potentiam receptiuā. Primum, quia nulla talis potentia, præterim substantialis, potest esse ens se necessarium; quod supra probatum est, tum quia est ens valde imperfectum, tum et quia est ens dependēs ab actu: ergo ens constans ex tali potentia non potest esse actus purus à potentialitate essendi, neque secundum se totum, ens necessarium. Vnde sumi potest secunda ratio ex parte alterius extremi; nam vel talis forma esset in suo esse dependēs à tali materia, & sic esset valde imperfecta magis quam sit anima rationalis, & non magis posset esse ens necessarium, quā ipsa materia: aut est independēs in suo esse à materia; & sic illa esset prior actus, & illa sola esset ens per essentia, cui consequenter repugnaret esse actum materiae, eadē ratione qua id repugnat Deo, vt statim declarabimus. Tertio ex parte vnionis seu compositionis est optimā ratio in sinuata: nā talis vnio & compositio non potest esse ex se necessaria, sed aliquam causam efficiētē requirit, quæ prior sit ente composito ex illa

vnione resultantē: vnde omnino repugnat tale compositum esse primum ens necessarium, & non factum. Assumptum (cetera n. clara sunt) declaratur, quia illæ partes non possunt habere ex se, & ex intrinseca ratione sua illam vnionem, quia cum materia sit pura potentia, non potest ex se habere hanc vim supra formam, & ideo illa, quantum est ex se, sepe indiget aliquo dante se efficiente formam in ipsa. E contratio vero forma, si talis fingatur, quæ ex intrinseca necessitate sit allegata materie, hoc ipso est valde imperfecta, & dependens, ideoque non potest ex se habere, neque esse, neque vnionem: hæc n. compositio omnino repugnat primo ac perfectissimo enti. Huc accedere possent rationes quibus dicta Disp. 13. probabimus intelligentias creatas carere hac compositio ne; nam illæ à fortiori probantur de prima intelligentia. Et ex illo effectu euidenter concluditur principium intelligentiarum esse simplicius & purius ab hac potentialitate, quam sint ipsæ intelligentiæ. Et simile argumentum sumi potest ex simplicitate & immaterialitate animæ rationalis.

XI.

Ex alius vero inferioribus effectibus non videtur posse sumi aliquod argumentum efficax ad hæc veritatem confirmandam, quia in omnibus aliis hæc compositio reperitur; & ideo ex eis præcisè non videtur concludi quod in eorum causa non reperitur, nisi fortasse per modum negationis, scilicet, quia, cum hæc compositio sit in his effectibus, ob eorum imperfectiōem, non debet in præmè corū causæ attribui. Denique, ex creatione materie potest naturalis ratio non contentenda formari, nā si primum ens constaret materia & forma, non esset actiuum per totam suam entitatem, sed per formam tantum, quia materia non est actiua: ens autem quod solum est actiuum per formam, quod habet in materia, non est actiuum alterius, nisi inducendo formam in materia, vel potius educendo formam de materia: non est autem actiuum ipsius materie. Quod patet tum inductiōne physica, tum etiam ratione, quia operatio est proportiōnata suo principio, & modus operandi modo essendi: cum ergo Deus sit effectiuus totius entis, & tam materia, quam formæ, non est actiuus per formam in materia, sed per actum purissimum, quo eminenter continet formam, & materiam.

XII.
Arist. 12. Metaph. c. 6.

Aliam rationē affert Aristoteles. Ex eo enim quod Deus est æternus, inferri carere materia. Sed si intelligat de duratione æterna quocumque modo, seu de quacunque rei incorruptibilitate, non recte inferri, nam ex illius enumeratione cæcūm est æternum, & reuera esse posset, estque incorruptibile nec tamen est immateriale. Si vero intelligat de æternitate propriissime sumpta, sic falso applicat rationem illam ad omnes intelligentias, nam illo modo perinde est dicere rem esse æternam, ac dicere esse per se, & ab intrinseco necessarium, proutque immutabilem in suo esse, quod proprium est Deo: ratio ergo illa vt aliquid valeat, solum Deo applicanda est, & coincidit cum illa, qua ex eo quod Deus est sumum esse per essentiam, inferri carere omni potentialitate.

XIII.

Ex his vero licet vltenus colligere, Deum nullo modo posse informare materiam vt eam ac proprie. Et ratio est, quia aut esset forma natura sua